

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความมานะอดสาหัสในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความมานะอดสาหัสในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบเชิงสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สรุปผล

การนำเสนอผลการวิจัย รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความมานะอดสาหัสในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยนำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความมานะอดสาหัสในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรตาม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ แรงจูงใจ (MOV) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .316 สภาพแวดล้อมทางการเรียน (ENV) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .197 และความคาดหวังของผู้ปกครอง (EXP) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .361 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรตามโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน (ATT) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .186 และลักษณะมุ่งอนาคต (FUT) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .239 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรตาม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ความคาดหวังของผู้ปกครอง (EXP) มี

ขนาดอิทธิพลเท่ากับ .315 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรตามโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ แรงจูงใจ (MOV) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .086 และตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรตาม โดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางการเรียน (ENV) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .029 และเจตคติต่อการเรียน (ATT) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .080 โดยตัวแปรทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความมานะอุตสาหะในการเรียน (COM) ได้ร้อยละ 89.90

2. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความมานะอุตสาหะในการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยสามารถพิจารณาจากค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 163.338 (df = 137) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p = .062$) อัตราส่วนระหว่างค่าสถิติไค-สแควร์กับจำนวนองศาอิสระ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 1.192 ผ่านเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ (< 2) GFI มีค่าเท่ากับ .957 AGFI มีค่าเท่ากับ .940 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($> .90$) และ RMSEA มีค่าเท่ากับ .022 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($< .08$)

อภิปรายผล

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความมานะอุตสาหะในการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ลักษณะมุ่งอนาคต เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความมานะอุตสาหะในการเรียน เมื่อพิจารณาอิทธิพลโดยรวม พบว่า มีอิทธิพลในทางบวก แสดงว่า นักเรียนเป็นผู้ที่สามารถคาดการณ์ไกล วางแผนเพื่อเป้าหมายที่ต้องการในอนาคต มีแนวทางในการแก้ปัญหา และสามารถตัดสินใจเลือกกระทำ ได้อย่างเหมาะสม มีความเพียรพยายามและอดทน เพื่อความสำเร็จในอนาคต ซึ่งลัดดา ทวี (2540 : 16) ให้ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตว่า ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกล และมองเห็นผลดีหรือเสียที่เกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งสามารถวางแผนปฏิบัติเพื่อรับผลดีหรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สอดคล้องกับอัมพร วงศ์ใหญ่ (2542 : 26) กล่าวว่า การคิดเชิงอนาคตหรือลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกลของบุคคลว่าจะเกิดอะไรขึ้นบ้างกับตนในอนาคต สิ่งที่จะเกิดขึ้นนั้นมีผลดีผลเสียอย่างไร ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจเลือกอย่างเหมาะสม และมีการวางแผนปฏิบัติหรือแสวงหาวิธีการที่จะนำไปสู่ จุดมุ่งหมายที่ตนต้องการแล้วสามารถควบคุมตนเองให้ลงมือวางแผนที่วางไว้ด้วยความอดทน และรู้จักอดได้ รอได้ ตลอดจนไม่ละความพยายามในการแสวงหาแนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสมเพื่อผลที่ต้องการในอนาคต จาก

งานวิจัยของ เนตรชนก พุ่มพวง (2546 : 74) พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับจากตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุดไปหาตัวแปรที่ส่งผลน้อยที่สุด มี 5 ตัวแปรได้แก่ ทศนคติต่อการเรียน ความคาดหวังของผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน บุคลิกภาพ และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ซึ่งตัวแปรทั้ง 5 ตัวนี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน ได้ร้อยละ 71.5 สอดคล้องกับงานวิจัยของวราภรณ์ ทองสว่างแจ้ง (2549 : 106-108) พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตมี 4 ตัว คือ สภาพแวดล้อมทางการเรียน ความคาดหวังของผู้ปกครอง เพศ และบุคลิกภาพ โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ ตัวแปรสภาพแวดล้อมทางการเรียน และ ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความมานะอุตสาหะในการเรียน คือ สภาพแวดล้อมทางการเรียน และหทัยรัตน์ รุ่งชนศักดิ์ (2552 : 108-110) พบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อลักษณะมุ่งอนาคต ที่ได้จากการวิเคราะห์เส้นทาง PAQ ได้แก่ เพศ การอบรมเลี้ยงดู บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมทางการเรียน บทบาทของครูแนะแนว และเจตคติต่อการเรียน

2. เจตคติต่อการเรียน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความมานะอุตสาหะในการเรียน เมื่อพิจารณาอิทธิพลโดยรวม พบว่า มีอิทธิพลในทางบวก แสดงว่า นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ตั้งใจเรียน หมั่นฝึกทบทวนบทเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความสนุกสนานในบทเรียน เข้าใจบทเรียน มีความคิด ความเชื่อหรือเห็นคุณค่าของการเรียน ย่อมส่งผลให้นักเรียนเกิดความมานะอุตสาหะในการเรียน ดังที่ ลักขณา ศรีวัฒน์ (2544 : 69) กล่าวว่าเจตคติ เป็นความรู้สึก ความคิดเห็น หรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งจะเห็นว่า ความรู้สึกเป็นองค์ประกอบทางด้านอารมณ์ ความคิดเห็นเป็นองค์ประกอบทางด้านปัญญา และท่าทีเป็นองค์ประกอบด้านพฤติกรรม สอดคล้องกับปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544 : 241-242) กล่าวว่าเจตคติเกิดจากการมีประสบการณ์ ทั้งทางตรงและทางอ้อม หากประสบการณ์ที่เราได้รับเพิ่มเติม แตกต่างจากประสบการณ์เดิมเราก็อาจเปลี่ยนเจตคติได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของเดชา ลุนาวงค์ (2546 : 109) พบว่า เจตคติต่อการเรียนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางตรงต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และงานวิจัยของเยาวเรศ จันทะเสน (2545 : 89) พบว่า เจตคติต่อการเรียนเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการเรียน

3. ความคาดหวังของผู้ปกครอง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความมานะอุตสาหะในการเรียน เมื่อพิจารณาอิทธิพลโดยรวม พบว่า มีอิทธิพลในทางบวก แสดงว่า ผู้ปกครองตั้งเป้าหมายในการศึกษาให้กับนักเรียน และต้องการให้นักเรียนบรรลุผล

ตามเป้าหมายที่วางไว้ จึงส่งผลให้นักเรียนวางแผนดำเนินการเพื่อเป้าหมายเกี่ยวกับการศึกษา และการประกอบอาชีพในอนาคต รู้จักเลือกกระทำและรอคอยผลที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต เกี่ยวกับการศึกษาและการประกอบอาชีพ และมีความมานะอดุสาหะ พยายามทำให้ตนมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในปัจจุบันที่ดี รวมทั้งได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไปด้วย เพื่อให้มีความก้าวหน้าในชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของอีริกสัน (Erikson, 1968 : 123) ที่กล่าวว่า เด็ก จะพัฒนาคุณสมบัติเอาจริงเอาจังของตนเอง เพื่อเป็นการปรับตัวให้เป็นไปตามความคาดหวัง ของผู้ปกครอง การตั้งความคาดหวังอย่างจริงจังของผู้ปกครองนั้น นักเรียนจะสามารถรับรู้และ เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันให้นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถของ ตนเอง โดยที่เด็กเหล่านี้จะมีผู้ปกครองคอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ทำให้ เด็กมีกำลังใจที่จะพัฒนาความมานะอดุสาหะของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของมิลเลอร์ (Miller, 1999 : Abstract) ที่พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ความมานะอดุสาหะในการเรียนของนักเรียน และสอดคล้องกับสมคิด บุตรสนม (2541 : 97) ได้ศึกษาพบว่า ความมุ่งหวังจากผู้ปกครองเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคต ของนักเรียน และสามารถทำนายลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนได้ ความมุ่งหวังของผู้ปกครอง เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีตัวหนึ่งต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน

4สภาพแวดล้อมทางการเรียน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความมานะอดุสาหะ ในการเรียน เมื่อพิจารณาผลโดยรวม พบว่า มีอิทธิพลในทางบวก แสดงว่าการจัด สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมทางการเรียนเป็นการกระตุ้นส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนา ตนเองทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดังที่ เนตรชนก พุ่มพวง (2546 : 78) กล่าวว่า เมื่อโรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่ดี อัน ได้แก่ ห้องเรียนอากาศถ่ายเทสะดวก ห้องเรียนมี ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ขนาดของห้องเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน บริเวณห้องเรียน ปราศจากสิ่งรบกวนต่างๆ อุปกรณ์การเรียนการสอนมีความทันสมัย และมีคุณภาพการใช้งานดี กิจกรรมในชั่วโมงเรียนช่วยสร้างความเข้าใจและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัยเมื่อ มีปัญหา ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งบรรยากาศ ในห้องเรียนมีการร่วมมือกันระหว่างเพื่อน ย่อมส่งผลให้เด็กเกิดความตั้งใจเรียน กระตือรือร้น ต้องการที่จะเรียน ต้องการที่จะทำความเข้าใจ ต้องการที่จะแสวงหาความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ บลูม (Bloom, 1964 อ้างถึงใน นวรัตน์ ประทุมตา, 2546 : 29) กล่าวว่าบรรยากาศเป็นตัวแปร ที่มีความสำคัญในการพยากรณ์คุณลักษณะของมนุษย์ เช่น สติปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน ห้องเรียนที่มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ย่อมจะมี โอกาสช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการ

เรียนรู้ ซึ่งแสดงว่านักเรียนได้รับ โอกาสให้มีส่วนร่วมในการเรียนหรือในห้องเรียน มีความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนด้วยกันเองในเรื่องเกี่ยวกับการเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของลอเรนซ์ (Lawrenz. 1976 : 315) กล่าวว่า บรรยากาศในห้องเรียนเป็น สภาพหรือสิ่งแวดล้อมทางสังคมจิตวิทยา ประกอบด้วยพฤติกรรมของครู ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับ นักเรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน บรรยากาศของห้องย่อมมีอิทธิพล ต่อสุขภาพจิตหรืออารมณ์ของผู้เรียน และแนวคิดของวิทฮอลล์ (Witthall. 1949 : 347 อ้างถึงใน ชูติมน ศรีแก้ว. 2546 : 34) กล่าวว่า ถ้าผู้เรียนมีสภาพจิตใจดี อารมณ์แจ่มใส กระฉับกระเฉง มีความสนใจในการเรียนย่อมช่วยเสริมให้ผู้เรียนรู้ได้ดี และมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพจ (Paig. 1978 : 354-A อ้างถึงใน พิไลพร แสนชมพู. 2546 : 29) ที่ได้ศึกษาผลของตัวแปรทาง โรงเรียนและตัวแปรภายนอกโรงเรียน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเมืองหลวงแห่งหนึ่ง 30 โรงเรียน และในชนบท 3 แห่ง 30 โรงเรียน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผล การศึกษาพบว่า ตัวแปรด้านบรรยากาศในห้องเรียนส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างชัดเจน

5. แรงจูงใจ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความมานะอดสาหะในการเรียน เมื่อพิจารณาอิทธิพลโดยรวม พบว่า มีอิทธิพลในทางบวก แสดงว่าหากนักเรียนมีแรงจูงใจสูงย่อมส่งผลให้มีความมานะอดสาหะในการเรียนสูง ประารถนาที่จะประสบความสำเร็จในการทำงาน มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ เรียบร้อยถูกต้อง มีความพยายามในการเอาชนะอุปสรรค แก้ไขปัญหาต่างๆด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษางงงลักษณ์ สีหาราช (2548 : 80) พบว่า แรงจูงใจมีผลสัมฤทธิ์ ส่งผลทางตรงต่อความมานะอดสาหะในการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการศึกษางวารภรณ์ ทองสว่างแจ้ง (2549 : 106-108) พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตส่งผลทางบวกต่อความมานะอดสาหะในการเรียน สภาพแวดล้อมทางการเรียน และความคาดหวังของผู้ปกครอง มีอิทธิพลต่อความมานะอดสาหะในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ แรงจูงใจ อาจเป็นแรงขับเคลื่อนแห่งความสำเร็จ ย่อมส่งผลให้ผู้เรียนมีความมานะอดสาหะในการเรียน ดังแนวคิดของ ลินด์แกรน (Lindgran. 1967 : 31-34 อ้างถึงใน มรุต ก้องวิริยะไพศาล. 2549 : 60) ที่ว่าแรงจูงใจในรูปของความต้องการความสำเร็จเป็นความต้องการที่เปรียบได้กับความ ต้องการขั้นสูงของมาสโลว์ (Maslow) อันเป็นความต้องการที่จะเข้าใจตนเอง ทั้งด้านความสามารถ ความถนัด รวมถึงศักยภาพอื่นๆ และมีความปรารถนาที่จะใช้ความสามารถและศักยภาพนั้นให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ลินด์แกรนเชื่อว่าพฤติกรรมของผู้ที่มีแรงจูงใจสูงจะมี

ความทะเยอทะยาน มีการแข่งขัน มีความพยายามปรับปรุงตนให้ดีขึ้นและมีความสุขกับกิจกรรมที่ดำเนินอยู่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัย พบว่าแรงจูงใจ สภาพแวดล้อมทางการเรียน ความคาดหวังของผู้ปกครอง เจตคติต่อการเรียน และลักษณะมุ่งอนาคต ล้วนส่งผลกระทบต่อความมานะอุตสาหะในการเรียนของนักเรียน ดังนั้นผู้ปกครอง ควรสนับสนุนนักเรียนในเรื่องการเรียนอย่างเต็มที่ทั้งในด้านวัสดุ สิ่งของ การให้กำลังใจ และการให้ข้อมูลข่าวสาร ผู้ปกครองควรพิจารณาถึงความสามารถที่แท้จริง และความต้องการของนักเรียน แล้วร่วมกันวางเป้าหมายจะทำให้ นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ และไม่รู้สึกลดคั่นมากจนเกินไป ส่วนตัวครูผู้สอนก็ควรทุ่มเทในการสอนอย่างเต็มความสามารถ จัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ พยายามใช้เทคนิควิธีสอน สื่อการสอนที่หลากหลาย ให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหา หรือให้คำแนะนำอบรมสั่งสอนนักเรียนในทางที่ถูกต้อง และควรจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง เพราะสิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อความมานะอุตสาหะในการเรียน และความมานะอุตสาหะในการเรียนก็เป็นสิ่งหนึ่งที่จะส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 จึงควรมีการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น นักเรียนในระดับชั้นอื่น หรือนิสิตระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาในลักษณะของการเปรียบเทียบ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความมานะอุตสาหะในการเรียนของนักเรียน เช่น การเปรียบเทียบ โมเดลของนักเรียนใน โรงเรียนประจำจังหวัด หรือโรงเรียนในตัวเมือง กับโรงเรียนที่ตั้งอยู่ไกลจากตัวเมืองออกไป เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคม สภาพแวดล้อม และโอกาสของนักเรียนสองกลุ่มนี้มีความแตกต่างกัน